

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ιστοσελίδα: <https://www.iem.ihu.gr>

Facebook: <http://bit.ly/3LNpuPx>

Instagram: https://www.instagram.com/iem_ihu

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Σίνδος, Ημερομηνία: 02/10/2023

Έρευνα για φαινόμενα βανδαλισμού σε ελληνικές πόλεις

Υπεύθυνος : Δρ. Χρήστος Άνδρας (Ε.ΔΙ.Π)

Email: andras@ihu.gr, andraschris@gmail.com

Τηλέφωνο: 6973099010

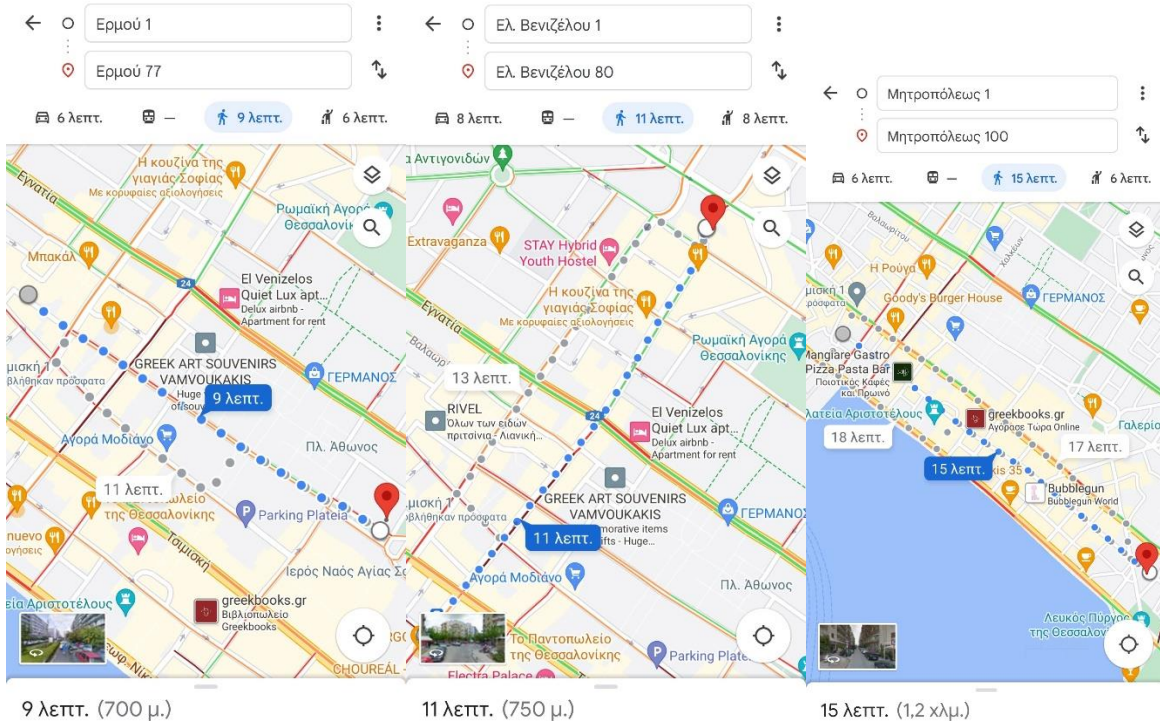
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φαινόμενο του βανδαλισμού δημόσιου χώρου αποτελεί ένα βασικό κριτήριο της ποιότητας ζωής σε ένα σύγχρονο, αστικό περιβάλλον. Επιπλέον, είναι μια ένδειξη που μας αποκαλύπτει την ποιότητα της διοίκησης, την κουλτούρα και νοοτροπία των μελών της κοινότητας, το επίπεδο ασφάλειας και αστυνόμευσης, ίσως αποτελεί ένα πρώιμο δείκτης χαμηλής εγκληματικότητας.

Στην παρούσα έρευνα επιχειρήσαμε να καταγράψουμε με ακρίβεια την κατάσταση στο εν λόγω ζήτημα, σε διαφορετικές περιοχές και πόλεις του ελληνικού χώρου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τέτοιο τρόπο, ώστε τα στοιχεία να είναι κωδικοποιημένα και άρα συγκρίσιμα και περαιτέρω αξιοποιήσιμα από επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων. Ξεκίνησε το 2023 και συνεχίζεται ενσωματώνοντας νέα στοιχεία από άλλες πόλεις. Επιπλέον, αποτελεί φιλοδοξία μας, η επέκτασή της εκτός του ελληνικού χώρου και η δυνατότητα να αποτελέσει σημείο αναφοράς στο συγκεκριμένο τομέα, παρέχοντας συγκριτικά στοιχεία διαφόρων περιοχών του κόσμου. Τέλος, σε ένα επόμενο στάδιο, τα δεδομένα που παρέχει θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων, να πραγματοποιηθεί μεγαλύτερη εμβάθυνση στο είδος των μηνυμάτων και στα αίτια που συγκροτούν το φαινόμενο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την συγκέντρωση των πρωτογενών δεδομένων της έρευνας ακολουθήθηκε η εξής μεθοδολογία. Για λόγους αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος, ορίστηκε ένα κατώτατο όριο κάλυψης των δρόμων μιας περιοχής στα **5000 μέτρα** με μια απόκλιση μέχρι 10%. Επίσης, επιλέχθηκαν δρόμοι κεντρικοί αλλά και πιο περιφερειακοί με μια διάθεση τυχαιότητας. Για κάθε πόλη καταγράφηκε το ακριβές μήκος των δρόμων – στόχων με τη χρήση της εφαρμογής google maps.

Εικόνα: Παράδειγμα οδών και αποστάσεων που επιλέχθηκαν στο google maps

Για παράδειγμα, η καταγραφή των οδών για τον Δήμο των **Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης** έχει ως εξής:

A/A	Διεύθυνση οδού	Αρίθμηση	Απόσταση (Μέτρα)	Χαρακτηρισμός
1	Ελευθέριου Βενιζέλου	1-167	1500	Κεντρικός
2	Αγάθωνος	1-78	450	Μη κεντρικός
3	Χρήστου Κανάκη	1-64	230	Μη κεντρικός
4	Αμπελώνων	1-63	850	Μη κεντρικός
5	Ελευθερίας	1-55	500	Μη κεντρικός
6	Πέραν	1-89	700	Μη κεντρικός
7	Φιλιππουπόλεως	1-113	1100	Κεντρικός
	ΣΥΝΟΛΟ		5330	

Οι ερευνητές-φοιτητές ξεκίνησαν περπατώντας την κάθε οδό και μπροστά σε κάθε νούμερο-διεύθυνση κατέγραφαν 5 πεδία-πληροφορίες με βάση την παρακάτω κοινή κωδικοποίηση.

- a. Την **ακριβή διεύθυνση** της καταγραφής
- b. Το **είδος του ακινήτου** από την παρακάτω λίστα τιμών

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ - ΜΑΓΑΖΙ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΤΗΡΙΟ
ΜΝΗΜΕΙΟ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΩΡΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ , ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΡΟΜΟΥ
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ
ΚΑΔΟΙ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ

- c. Τον **τύπο της παρέμβασης-βανδαλισμού** από την παρακάτω λίστα τιμών

ΚΑΜΙΑ
ΓΚΡΑΦΙΤΙ
ΣΠΡΕΙ ΜΗΝΥΜΑ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΆΛΛΗ
ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

- d. Τον **τύπο του μηνύματος** (αν υπήρχε) από την παρακάτω λίστα τιμών

ΚΑΘΑΡΟ
ΟΠΑΔΙΚΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
ΧΩΡΙΣ ΝΟΗΜΑ

- e. Την **κλίμακα του βανδαλισμού** (αν υπήρχε) με ένα νούμερο από 1 (ελάχιστη) έως 5 (μέγιστη), με βάση την εκτίμηση του ερευνητή από το μέγεθος όσων έβλεπε.

Το τελικό αποτέλεσμα της καταγραφής ήταν ένας πίνακας Excel πλήρως συμπληρωμένος με 5 στήλες πεδία όπως το παρακάτω δείγμα:

A	B	C	D	E
ΟΔΟΣ: 25ης Μαρτίου				
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	ΤΥΠΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ	ΚΑΙΜΑΚΑ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΥ
1	Building	nothing	nothing	
2	House	nothing	nothing	
3	Building	nothing	nothing	
4	Building	nothing	nothing	
	Shop	nothing	nothing	
5	Building	spray	unknown	2
6	Building	nothing	nothing	
	Shop	nothing	nothing	
7	Building	spray	unknown	4
	Shop	nothing	nothing	
8	Building	property advertisement	advertising	2
9	Building	nothing	nothing	
	Shop	nothing	nothing	
10	Building	nothing	nothing	
	Shop	nothing	nothing	
11	Building	nothing	nothing	
12	Building	nothing	nothing	
13	Building	nothing	nothing	
14	Building	nothing	nothing	
15	Building	nothing	nothing	
16	Building	nothing	nothing	
17	Shop	nothing	nothing	
19	House	nothing	nothing	
	Shop	nothing	nothing	
22	Building	nothing	nothing	
23	House	graffiti	advertising	3
24	Building	nothing	nothing	

Εικόνα: Παράδειγμα πίνακα καταγραφής δεδομένων

Στη συνέχεια με τη χρήση απλών συναρτήσεων του excel (count, countif, sum) προέκυψαν τα συνολικά ποσοτικά αποτελέσματα, αλλά και επιμέρους σε κάθε κατηγορία.

ΒΑΣΙΚΑ ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μέχρι σήμερα έχουν συγκεντρωθεί και επεξεργαστεί στοιχεία από 7 περιοχές στο διάστημα του 1^{ου} εξαμήνου του 2023. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται κατά μήνα τα βασικά ποσοτικά δεδομένα κάθε περιοχής.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (Απογραφή 2021 ¹)	ΑΠΟΣΤΑΣΗ (Μέτρα)	ΜΗΝΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΤΙΡΙΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΥ
Κομοτηνή	54165	5343	1/2023	708	63	8,90%
Ρέθυμνο	38759	5800	2/2023	514	79	15,37%
Λάρισα	164095	5080	4/2023	962	329	34,20%
Θεσσαλονίκη – Κέντρο	309617	4750	2/2023	437	204	46,67%
Θεσσαλονίκη - Αμπελόκηποι	35846	5330	2/2023	654	178	27,22%
Θεσσαλονίκη - Εύοσμος	79221	5400	5/2023	473	265	56,03%
Θεσσαλονίκη- Καλαμαριά	92238	5900	6/2023	433	222	51,27%

Συνολικά, παρατηρείται **πολύ έντονο το φαινόμενο** μιας και υπάρχουν περιοχές, όπου πάνω από τα μισά κτίρια έχουν υποστεί κάποιου είδους βανδαλισμό.

Στο επόμενο πίνακα γίνεται σαφές ότι υπάρχει μια **συσχέτιση της έντασης του φαινομένου με το μέγεθος της πόλης**, αστικού κέντρου.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΥ
Θεσσαλονίκη - Εύοσμος	56,03%
Θεσσαλονίκη - Καλαμαριά	51,67%
Θεσσαλονίκη – Κέντρο	46,68%
Λάρισα	34,20%
Θεσσαλονίκη - Αμπελόκηποι	27,22%
Ρέθυμνο	15,40%
Κομοτηνή	8,90%

ΒΑΣΙΚΑ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Στα κτίρια που είναι πιο πρόσφατα χτισμένα δεν υπάρχει μεγάλος βαθμός βανδαλισμού, ενώ αντίθετα στα παλαιότερα κτίρια υφίσταται πιο έντονο το φαινόμενο. Επιπλέον, ανάμεσα στα παλαιότερα κτίρια, αυτά που είναι καλύτερα συντηρημένα έχουν μικρότερο βαθμό βανδαλισμών.
- Οι περισσότεροι βανδαλισμοί αφορούν **δημόσιους χώρους και λιγότερο ιδιωτικούς** κάτι που μπορεί να αποδοθεί στους εξής παράγοντες:

¹ Ελληνική Στατιστική Αρχή: <https://www.statistics.gr/2021-census-res-pop-results>

1. Οι δημόσιοι χώροι είναι συνήθως πιο εύκολα προσβάσιμοι, χωρίς επιτήρηση και προσφέρουν την αίσθηση της ανωνυμίας και της «ελεύθερης» παρέμβασης.
  2. Οι δημόσιοι χώροι φιλοξενούν συχνά ορόσημα, όπως αγάλματα, μνημεία ή κτίρια με ιστορική ή πολιτιστική σημασία, κάτι που αποτελεί πόλο έλξης σε αντισυνημικές δράσεις.
  3. Το μικρότερο ποσοστό βανδαλισμού εμφανίζεται στους επαγγελματικούς χώρους, κυρίως γιατί διαθέτουν συχνά μέτρα ασφαλείας και κάμερες καταγραφής, διαρκή παρουσία του προσωπικού και στο ενδεχόμενο βανδαλισμού υπάρχει γρήγορη αποκατάσταση λόγω ιδίου οφέλους.
- Γενικά, ο πιο συνηθής τύπος παρέμβασης είναι με **spray** και ακολουθείται από το **graffiti**. Οι διαφημίσεις αποτελούν πάρα πολύ μικρό ποσοστό. Αυτό συμβαίνει μάλλον γιατί το spray είναι μια εύκολη και γρήγορη παρέμβαση που δεν απαιτεί πολλές δεξιότητες ή εξοπλισμό και μειώνει τις πιθανότητες έκθεσης του πρωταγωνιστή.

Εικόνα - Παράδειγμα βανδαλισμού με σπρέι στην οδό Εγνατίας-Θεσσαλονίκη

- Τα σπρέι και τα graffiti αρκετές φορές χρησιμοποιούνται ως μέσο επικοινωνίας και μια **μορφή τέχνης** με την αναγραφή κειμένων, συνθημάτων ή ζωγραφικών παραστάσεων στους τοίχους. Συνήθως είναι δύσκολη η κατανόηση και η αποκωδικοποίηση τους από τον μέσο πολίτη.

Εικόνα: Wildstyle graffiti

Αρκετές φορές παρατηρούμε πολύ όμορφες προσπάθειες, εμπνευσμένες από τον χώρο της τέχνης.

Εικόνα: Παράδειγμα γκράφτι στην οδό Μητροπόλεως-Θεσσαλονίκη (Vincent Van Gogh)

- Η πλειοψηφία των μηνυμάτων είναι **οπαδικού** ή **απροσδιόριστου** περιεχομένου. Παρατηρήθηκε σημαντική συσχέτιση της έντασης του φαινομένου με την ύπαρξη σε παρακείμενους δρόμους **συνδέσμων φιλάθλων ομάδων**. Πιο συγκεκριμένα, στον Εύοσμο σε δρόμο (οδός Παπάγου) που υπάρχει σύνδεσμος οπαδών μετρήθηκε ποσοστό βανδαλισμού 95% ενώ στους τριγύρω δρόμους τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν (18%, 38% ,74 %)! Οι φανατικοί οπαδοί των ομάδων εκφράζουν συχνά την πίστη την αφοσίωση, την περηφάνια τους μέσα από πράξεις βανδαλισμού. Αφήνουν το αποτύπωμά και την παρουσία τους κυριολεκτικά παντού (τοιίχους, πινακίδες, κάδους) ως μήνυμα κυριαρχίας σε κάθε περιοχή. Ο βανδαλισμός του δημόσιου χώρου αποτελεί μέρος της **οπαδικής κουλτούρας** και συμπεριφοράς, ίσως το πρώιμο στάδιο έλλειψης σεβασμού και επιθετικότητας, που σε ένα επόμενο στάδιο φθάνει και έχει φθάσει με πολλαπλά περιστατικά και ραντεβού θανάτου σε ακραίες πράξεις βίας.

Εικόνα: Σύνδεσμος ΠΑΟΚ Ευόσμου-Θεσσαλονίκη

- Τα μηνύματα **απροσδιόριστου** περιεχομένου είναι είτε σκόπιμα δυσανάγνωστα με σκοπό να προκαλέσουν απλά αντίδραση. Για παράδειγμα, μπορεί να χρησιμοποιούν ορθογραφικά λάθη και τυχαίους χαρακτήρες για να δημιουργήσουν αναστάτωση και να τραβήξουν την προσοχή. Είτε, μπορεί να μην υπάρχει κάποιο νόημα γιατί απλά ο πρωταγωνιστής απαξιοί ή βαριέται ή δεν έχει κάτι να πει και το νόημα της πράξης βρίσκεται απλά και μόνο στην πράξη του βανδαλισμού (αντίδραση) και όχι στο μήνυμα.

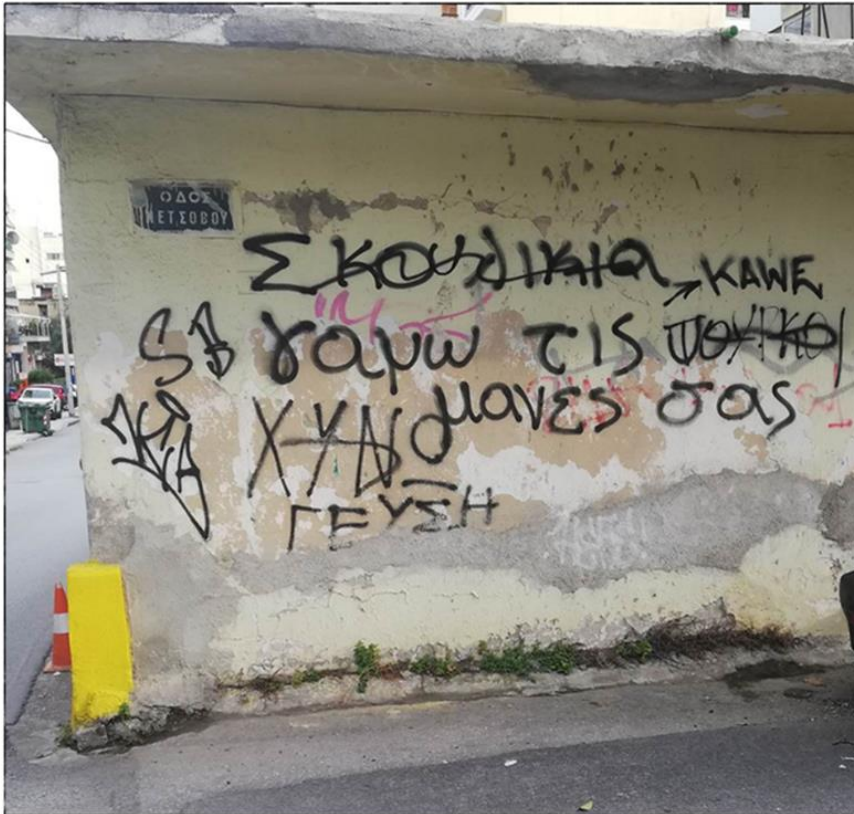
Εικόνα: Απροσδιόριστα μηνύματα σε σοκάκια

- Σημαντικό τμήμα αφορά μηνύματα **πολιτικού περιεχομένου**, κυρίως από τον αντιεξουσιαστικό χώρο. Πολύ λίγα είναι τα διαφημιστικά και κυρίως σε προεκλογικές περιόδους.

Εικόνα : Παράδειγμα πολιτικού μηνύματος στην οδό Ελ. Βενιζέλου-Θεσσαλονίκη

- Ένα αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό του περιεχομένου των μηνυμάτων βανδαλισμού είναι το **επίπεδο της προσβλητικότητάς** τους, που κυμαίνονται από ήπια έως άκρως προσβλητικά. Παρατηρούνται μηνύματα που περιέχουν **υποτιμητικούς όρους, φυλετικές συκοφαντίες, σεξιστικά σχόλια ή οποιαδήποτε μορφή παρενόχλησης**. Πρόκειται για μια εμφανή **εκδήλωση βίας και επιθετικότητας**, η οποία μπορεί ίσως να μετρηθεί με τη συγκεκριμένη μέθοδο σε μεγαλύτερη κλίμακα.

Εικόνα: Βανδαλισμός με Προσβλητικά Μηνύματα

Εικόνα: Βανδαλισμός με προσβλητικά και μηνύματα μίσους σε σχολείο στη Καλαμαριά

- Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι το φαινόμενο του βανδαλισμού δεν σταματά κάπου, δεν έχει όρια. Αφορά χώρους **ιστορικού ενδιαφέροντος, μνημεία** άσημα αλλά και διάσημα. Ευνόητο είναι, ότι αυτή η εικόνα, μιας πόλης που δεν σέβεται τα μνημεία, τα σύμβολα, την ίδια της την προέλευση και ταυτότητα, έχει πολύπλευρες επιπτώσεις στον τουρισμό και στην οικονομία.

Εικόνα: Βανδαλισμός ιστορικών σημείων-Θεσσαλονίκη

Εικόνα: Βανδαλισμός του λευκού πύργου

Εικόνα: Πολιτικό σπρέι στην περιοχή της Καμάρας-Θεσσαλονίκη

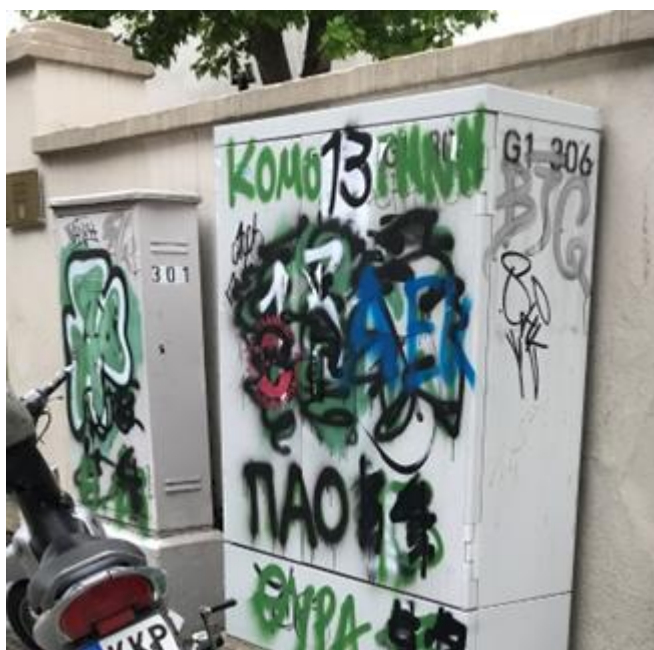
- Τέλος, το κύμα βανδαλισμού φθάνει σε κάθε αντικείμενο όπως **κάδους**, ΚΑΦΑΟ του ΟΤΕ, **περίπτερα**, αλλά και **πινακίδες κυκλοφορίας** κάτι που είναι επικίνδυνο και διώκεται ποινικά!

Εικόνα: Βανδαλισμένες πινακίδες στη Λάρισα

Εικόνα: Βανδαλισμένες πινακίδες στην οδό Μητροπόλεως-Θεσσαλονίκη

Εικόνα : Δείγμα βανδαλισμένων ΚΑΦΑΟ με spray και μηνύματα οπαδικού χαρακτήρα στην Κομοτηνή

Η έρευνα συνεχίζεται σε άλλες πόλεις της Ελλάδας και δειλά – δειλά στο εξωτερικό.